

کالبدشکافی حضور سینماگران در تشییع آیت‌الله

خدا می‌داند چند مرتبه در آستانه هر انتخابات پیش خودمان تکرار کرده‌ایم، آیت‌الله اکبر هاشمی رفسنجانی. از خودمان و اطرافیان پرسیده‌ایم آیت‌الله را روی برگه رأی می‌نویسند یا نه؟ چند مرتبه جست‌گریخته از سینماگران اسمش را به نیکی شنیده‌ایم و چند مرتبه به گلایه، چند مرتبه اهالی فرهنگ و هنر از او گله کرده‌اند و چند مرتبه به طرفداری‌اش بیانیه صادر کرده‌اند. چند مرتبه در سخنرانی‌هایش به او اعتراض و چند مرتبه به هواخواهی‌اش امضا جمع کرده‌اند. هرچه بود، نخستین وزیر فرهنگ و ارشاد پیشنهادی‌اش، پس از او دو دوره رئیس‌جمهور ایران بود. در دوران ریاست‌جمهوری‌اش برخی از روشنفکرانه‌ترین نشریات پس از انقلاب منتشر شدند. در دوران ریاست‌جمهوری‌اش، خانه سینما راه‌اندازی شد و مدیران دولتی‌اش در حوزه سینما با این نهاد صنفی همراهی کردند.

کمی این‌سوتر و کمی آن‌سوتر، هرکجا که دستش می‌رسید به سینماگران کمک می‌کرد، چه آن‌هایی که برای دریافت تجهیزات به سراغش می‌رفتند و چه کسانی که گلایه‌هایی از سیستم سینمایی داشتند. به هر حال با دنیای فرهنگ و هنر بیگانه نبود. خاطراتش که منتشر شد، از دل آن خاطرات اسامی فیلم‌های متفاوتی شنیده می‌شد. حتی فیلم‌هایی که در زمانه خودشان با انواع و اقسام تهمت‌ها روبه‌رو شدند. اما به روایت آن دست‌نوشته‌ها اگر هاشمی رفسنجانی نبود، احتمالاً هیچ‌گاه رنگ پرده را به خود نمی‌دیدند. و هرچند در سال‌های گذشته کمتر فرصت صحبت به دست آورد، اما در جلسات منظمی که با اهالی فرهنگ و هنر داشت، از دغدغه‌ها و درگیری‌هایشان بی‌خبر نمی‌ماند. این مقدمه‌چینی‌ها صرفاً به این خاطر بود که کسانی که از دیدن حضور پررنگ سینماگران در مراسم تشییع پیکرش جا خورده بودند، کمی حساب کار دستشان بیابند. احتمالاً دلیش را می‌توانستند در همین خط‌های بالا پیدا کنند. اهالی سینما قرارشان این بود که از روبه‌روی خانه سینما به سمت مراسم تشییع بروند. از روبه‌روی خانه‌ای که در دوران ریاست‌جمهوری او بنا شد و در همان سال ابتدایی دولت دوشم به صورت رسمی کار خود را آغاز کرد. طبق نوشته‌ها و آمار و تاریخ این خانه، از همان سال ۶۸ که دولت را برعهده گرفت، مقدمات حضور سینماگران در یک جریان صنفی فراهم شده بود اما تا نامه‌ها بروند و بیابند و اساسنامه به بهترین شکل تنظیم شود، به سال ۷۲ رسید. همان زمان بود که مدیران دولتی به کمک این نهاد صنفی آمدند که چه‌بسا اگر این اساسنامه از دل این همراهی شکل نگرفته بود، در روزهای تلاطم سال‌های گذشته، کشتی‌اش کناره می‌گرفت و ماندگار نمی‌شد. در روزهای گذشته که خبر حضور سینماگران از قشرهای مختلف در مراسم تشییع منتشر شد، گروهی دست به کار شده‌اند و با علامت تعجب‌های فراوان به این خبرها نگاه می‌کنند، بهت‌زده و گاه حتی با نیشخند به نام اهالی سینما نگاه می‌اندازند و آن‌ها را متمتع به فراموش‌کاری می‌کنند. احتمالاً یادشان می‌رود که حافظه تاریخی را نباید در یک روز و دو روز و یک دهه جستجو کرد و پرسه‌های ذهنی یک حافظه می‌تواند از روزهای دور تا نزدیک‌ترین روزها در نوسان باشد و تمام تصویر را یک‌جا ببیند.

به همین خاطر است که می‌گوییم جا نخورید، جا نخورید وقتی رسول صدراعظمی می‌گوید «هاشمی رفسنجانی برای اهل هنر تکیه‌گاه بود. حال ما با آیت‌الله هاشمی رفسنجانی همیشه خوب بود زیرا نگاه همراه با سعه‌صدر ایشان برای ما خیلی دلگرم‌کننده بود.» یا وقتی فرشته طائرپور توضیح می‌دهد: «گشاده‌روی و ظرفیت بالا برای پذیرش هرگونه نقد و تفکر در آیت‌الله هاشمی رفسنجانی مثال‌زدنی بود.» هرکدام از این افراد، در کنار گروه پرتعداد دیگری که در مراسم تشییع پیکرش حاضر شدند، باور کنیم یا نه، تصویری شخصی و متفاوت از او داشتند. خاطراتی که فقط به حافظه تاریخی خودشان بازمی‌گردد؛ به دیده‌هایشان و نه شنیده‌هایشان.

در گیری‌های طبقه متوسط در هفت‌ماهگی

هاتف علیمردانی، پس از تجربه‌های اولیه‌اش در سینما، در یکی دو فیلم اخیرش به پختگی رسیده است. «کوچه بی‌نام» به‌خوبی تحسین شد و نظر بسیاری از مخاطبان و منتقدان را به خود جلب کرد. «هفت‌ماهگی» نیز هر چند موفقیت فیلم پیشین را به دست نیاورد، اما از آن فیلم‌های سینمایی است که تماشای آن را توصیه می‌کنیم. مخصوصاً این روزها که تا جشنواره فیلم فجر راهی نمانده و آکران آن زودتر از انتظار به پایان می‌رسد و در هیاهوی جشنواره گم می‌شود. باران کوتری، حامد بهداد، هانیه توسلی، پگاه آهنگرانی و احمد مهران‌فر بازیگران اصلی این فیلم سینمایی هستند.

۱۴ | کتینه‌و

• حادثه‌ای ترین •

حال سحر خیز خوب است

هراز چندگاه‌خیری از تصادف و حادثه در پشت‌صحنه فیلم‌ها به گوش می‌رسد و این بار نوبت بیتا سحرخیز بود تا خبر ساز شود. آن‌طور که کارگردان مجموعه تلویزیونی «شکوه یک زندگی» می‌گوید: «اتفاق خاصی نیفتاده و به‌جز کوفتگی یا مشکلی ایجاد نشده است.» هنگام فیلمبرداری این مجموعه و اسب‌سواری این بازیگر، برای او آسیب‌دیدگی پیش می‌آید که حکم به تعطیلی یک هفته‌ای فیلمبرداری می‌دهند و گروه برای استراحت به تهران می‌آیند تا دست کم سحرخیز فرصتی برای رفتن به دکتر پیدا کند.

چشم‌انداز ۱۱ فیلم

پس از معرفی فیلم‌های بخش مسابقه جشنواره فیلم فجر، نوبت به معرفی فیلم‌های بخش چشم‌انداز رسید، فیلم‌هایی که در این دوره از جشنواره حاضرند اما در بخش مسابقه شرکت داده نشده‌اند. هیئت انتخاب این دوره از جشنواره ۱۱ فیلم را برای این بخش معرفی کرده که صاحب‌نام‌ترین اسامی از این قرار است: «ماجان» به کارگردانی رحمان سیفی آزاد، «دعوت‌نامه» به کارگردانی و تهیه‌کنندگی مهر داد فرید، «شعله‌ور» به کارگردانی حمید نعمت‌الله، «یادم‌تورا فراموش» به کارگردانی و تهیه‌کنندگی علی عطشانی و «امپراطور جهنم» به کارگردانی پرویز شیخ طادی.

گلایه سینما حقیقتی‌ها

بخش مستند جشنواره نیز از حاشیه و سروصدا دور نمانده‌است، تا جایی که پس از معرفی اسامی فیلم‌های راه‌یافته به بخش سینما حقیقت، برخی فیلم‌سازان از اعمال سلیقه صحبت کردند و برخی دیگر دلیل انتخاب نشدن فیلمشان را خطاق‌مزهای همیشگی در سینمای مستند عنوان کردند. اتفاقی که هر ساله نزدیکی‌های جشنواره فیلم فجر پیش می‌آید. اما در میان این حواشی، مهم‌ترین خبر حذف فیلم‌هایی بود که در جشنواره سینما حقیقت جایزی در یافت کردند، اما در بخش سینما حقیقت جشنواره فیلم پذیرفته نشدند. به گفته مدیر این بخش، «این فیلم‌ها رأی کافی نیاورده‌اند.»

سیمرغ‌های سی‌وپنجم

فیلم‌های راه یافته به بخش مسابقه جشنواره فجر معرفی شدند

آن بود و حاشیه‌های فراوانی را در تمام مراحل ساخت آن پشت سر گذاشت. علی‌رضا داوودنژاد، طبق روال تمام فیلم‌هایش در سکوت خبری ساخت «فراری» را آغاز کرد و حتی پس از آنکه نمایش فیلم پیشینش را به گروه هنر و تاجر به سپردند، سروصدایی به‌راه نینداخت. سعید سهیلی دسته‌به‌کار ساخت دومین قسمت «گشت ارشاد» شد، بدون آنکه تیم بازیگرانش تغییر کند. فریدون جیرانی «خفگی»

تأثیرهای فرهنگی

فکر نکند حاشیه‌های جشنواره فیلم فجر تا همین جا به پایان می‌رسد. روزهای منتهی به جشنواره، روزهای هیجان انگیز متصدیان و اهالی رسانه است. خبرهای داغ و لحظه‌ای از راه می‌رسند. گاهی برخی آدم‌ها پشت سر همدیگر صحبت می‌کنند، دعواها بالا می‌گیرد. نسخه‌های اصلاح‌شده فیلم‌ها در دفتر جشنواره دیده می‌شوند و فاجعه وقتی اتفاق می‌افتد که صداگذاری در ست انجام نشده است. برخی بازیگران در جشنواره و پس از تدوین برای نخستین بار فیلم را می‌بینند و جا می‌خورند. خواستیم بگوییم که حاشیه‌های این جشنواره، شبیه به جشنواره‌های دیگر تا روزهای ابتدایی اسفندماه ادامه خواهد داشت، پس مراقب باشید از خبر ها جا نمانید.

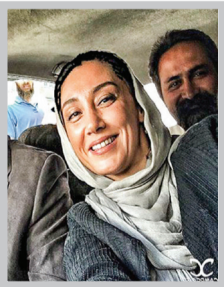
• دیروز، امروز، فردا •

• دلارام مجد •

رگ خواب مینا

حمید نعمت‌الله از آن کارگردان‌هایی است که تا به امروز سه فیلم از او دیده‌ایم و هر کدام با دیگری متفاوت بوده است. او با «بوتیک» به سینما آمد و بازی بی‌نظیری که از محمدرضا گلزار گرفته بود، در کنار داستان نسل سومی فیلم توجه منتقدان را جلب کرد. در دومین تجربه‌اش، «بی‌پولی» داستان طبقه فروپاشیده متوسط‌را به زبان آورد و با بهرام رادان و لیلا حاتمی قاب‌های خوب و جان‌داری به سینما هدیه داد. سومین تجربه‌اش، «آرایش غلیظ» نیز هر چند منتقدان را به دو گروه تقسیم کرد، اما موسیقی ماندگاری در اذهان به جا گذاشت. به فیلم چهارم او فیلمی زنانه، با بازی لیلا حاتمی، کوروش تهامی و حمیدرضا آذرنگ است که در بخش مسابقه جشنواره امسال حضور دارد.

ماجراجویی از دهه شصت

محمدحسین مهدویان، در دومین تجربه‌اش، باز هم دست روی سوژه‌های تاریخی گذاشته است. این بار او به دهه شصت می‌رود اما به جای آنکه از دفاع مقدس صحبت کند، از روزهایی می‌گوید که مجاهدین اسلحه به دست گرفتند و به خیابان آمدند. فضای فیلم کاملاً داستان‌گوست و به همین خاطر تفاوتی اساسی با «ایستاده در غبار» دارد. «ماجراجوی نیمروز» از حضور بازیگران جواد عزتی، احمد مهرانفر، امیرحسین هاشمی و مهدی پاکدل بهره می‌برد. از آن جهت که داستان در دهه ۶۰ می‌گذرد و امانت‌داری مهدویان در «ایستاده در غبار» ثابت شد، به نظر می‌رسد تماشای «ماجراجوی نیمروز» از آن فرصت‌هاست که نباید به‌سادگی از دستشان داد.

هاتف علیمردانی، پس از تجربه‌های اولیه‌اش در سینما، در یکی دو فیلم اخیرش به پختگی رسیده است. «کوچه بی‌نام» به‌خوبی تحسین شد و نظر بسیاری از مخاطبان و منتقدان را به خود جلب کرد. «هفت‌ماهگی» نیز هر چند موفقیت فیلم پیشین را به دست نیاورد، اما از آن فیلم‌های سینمایی است که تماشای آن را توصیه می‌کنیم. مخصوصاً این روزها که تا جشنواره فیلم فجر راهی نمانده و آکران آن زودتر از انتظار به پایان می‌رسد و در هیاهوی جشنواره گم می‌شود. باران کوتری، حامد بهداد، هانیه توسلی، پگاه آهنگرانی و احمد مهران‌فر بازیگران اصلی این فیلم سینمایی هستند.

یکشنبه ● ۲۶ دی ۱۳۹۵ ● شماره هشتاد و هشت

A T I V E H N O

• فرهادی ترین •

«فروشنده» در سوپرمارکت‌ها

هفته گذشته، فیلم سینمایی «فروشنده» به‌عنوان یکی از نامزدهای دریافت جایزه بهترین فیلم سینمایی غیرانگلیسی‌زبان در گلن گلوب هیاهوی فراوانی را تجربه کرد. جایزه‌ای که در نهایت به فرهادی و تیمش نرسید. اما همزمان با این هیاهو، نسخه اصلی فیلم به همراه بخش‌هایی از پشت‌صحنه، راهی شبکه نمایش خانگی شد. به این ترتیب در زمانی که شک و شبهاتی درباره انتشار نسخه غیرقانونی آن مطرح بود، به صورت رسمی به شبکه نمایش خانگی آمد تا پیش از رسیدن به اسکار امکان تماشای آن برای همه فراهم باشد.

■ به استقبالی داستان‌های اجتماعی

هیئت انتخاب این دوره از جشنواره فیلم فجر -متشکل از سیدضیا هاشمی، محمدعلی حسین‌نژاد، نرگس آبیار، عماد اقروغ، جمال امید، حسین کرمی و دکتر طاهامراقی- به صورت مشخص تلاش کرده‌اند تا فضای بیشتری در اختیار فیلم‌های اجتماعی قرار دهند. چه‌سا به همین خاطر بود که نوبت دوم نام فیلم سینمایی تازه پیمان قاسم‌خانی را برای حضور در بخش مسابقه به زبان آوردند. اما انتخاب‌هایشان کمی عجیب به نظر می‌رسید، نمونه‌اش وقتی است که تهمینه میلانی در صفحه اینستاگرام خود توضیح داد: «واقعیت این است که فیلم به دلیل موضوع آن (خشونت خانگی) که از نظر من و همسرم اولویت فرهنگی دارد و می‌تواند راهگشای زوج‌های جوان به‌زندگی بهتر شود، مورد پذیرش هیئت انتخاب قرار نگرفته است و فقط همین. امینوارم در اکران عمومی تأثیر خود را در کاهش خشونت خانگی بگذارد. به‌نظ ما عوامل فیلم شایستگی تشویق داشتن که ممکن نشد.» با این حال، تعداد فیلم‌هایی که بر داستان‌های اجتماعی دست گذاشته‌اند و سعی در آسیب‌شناسی موقعیت امروز ما دارند، همچنان بیشتر از فیلم‌های دیگر است. تجربه‌ای که در سال‌های گذشته نیز شاهدش بودیم، اما هیچ‌سالی به پررنگی امسال نبود. برخی معتقدند از آنجایی که این جشنواره نخستین جشنواره فیلم در دوران تازه‌وزارتخانه است و آخرین جشنواره فیلم در دولت یازدهم، چنین موقعیتی را به دست آورده و قرار نیست صرف داستان‌های غیراجتماعی شود.

■ از عجایب جشنواره

همیشه به هنگام مواجهه با جشنواره فیلم فجر، دست‌ودلمان برای تازه‌ترین هنرنامی‌ها می‌سوزد و به نام کارگردان‌ها خبره می‌شویم. دنبال بازیگرانی می‌گردیم که بیشترین حضور را در جشنواره دارند و گاهی یادمان می‌رود که برخی از بازیگران را هیچ‌وقت در جشنواره ندیده‌ایم. بازیگرانی که زیاد می‌شناسیم، پایه‌پای آن‌ها داستان‌ها را تجربه کرده‌ایم و همیشه نیز با احترام از آن‌ها یاد می‌کنیم. چه‌سا اگر شبکه‌های اجتماعی در کار نبودند و عکس و متن مجید صالحی در اینستاگرام را نمی‌دیدیم، باهم به یادمان نمی‌آمد که او را در جشنواره ندیده‌ایم. با این حال، او خودش این بار را از روی دوش ما برداشت و نوشت: «منم نمردم و بالاخره به فیلمم برای اولین بار به جشنواره فجر رفت. زندگیه دیگه، دیروزود داره ولی سوخت‌وسوز نداره.» او با فیلم «چراغ‌های خاموش» در این دوره از جشنواره حاضر است.

دومین تجربه

وحید جلیلود، سال ۹۳ با فیلم «چهارشنبه ۱۹ اردیبهشت» تبدیل به یکی از پدیده‌های سینمای ایران شد. فیلمی که نه‌فقط جوایز متعدد داخلی و خارجی را به دست آورد، بلکه در فروش گیشه و پس از آن در فروش شبکه نمایش خانگی نیز موفق ظاهر شد. بازیگر نقش اصلی فیلم «بدون تاریخ، بدون امضا» شبیه به فیلم اول، امیرآقای است. اما اولین بار در نقش یکی از پزشکان پزشکی قانونی جلوی دوربین می‌رود. یکی دیگر از ویژگی‌های این فیلم، حضور هدیه تهرانی است که در یکی دو سال اخیر به شکلی کم‌گوی و گزیده‌گوی در سینما فعالیت‌دارد و سعی می‌کند در فیلم‌های متفاوت حضور پیدا کند. سعید داخ، علی‌رضا اسادی و نوید محمدزاده دیگر بازیگران فیلم هستند.